

Veiledende behandlingsplan for sykepleiepraksis: Hjernesvulst - voksne

Side 1 av 8

 Dokument ID:
1.3.10.2-23

 Godkjent dato:
22.12.2021

 Gyldig til:
22.12.2024

 Revisjon:
1.08

Generelle fagprosedyrer/Veiledende behandlingsplaner/Veiledende behandlingsplaner - kunnskapsbaserte SSHF

FUNKSJONSOMRÅDER(FO)

1	Kommunikasjon/sanser
2	Kunnskap/utvikling/psykisk
3	Åndedrett/sirkulasjon
4	Ernæring/væske/elektrolyttbalanse
5	Eliminasjon
6	Hud/vev/sår
7	Aktivitet/funksjonsstatus
8	Smerte/søvn/hvile/velvære
9	Seksualitet/reproduksjon
10	Sosialt/planlegging av utskrivning
11	Åndelig/kulturelt/livsstil
12	Annet/legedelegerte aktiviteter

Utarbeidet av: Eli Torgrimsen
 Godkjent fagansvarlig: Agno ødegård
 Dato: 10.03.14
 Godkjent forvaltning: Torhild Gregersen
 og Anna Linda Ruthjersen
 Dato: 05.02.14
 Revideres innen:

FO	NANDA	Sykepleiediagnose	
3	00024	Ineffektiv vevsperfusjon – hjerne – relatert til hjernesvulst og/eller epileptisk anfall (1,2,3,4,5) – (spesifiser)	
3	00049	Redusert reguleringsevne for intrakranielt væsketrykk – relatert til forhøyet trykk (1,2,3,4,5)	
8	00132	Akutt smerte - relatert til hodesmerter	
8	00134	Kvalme pga. forhøyet intrakranielt trykk	
7	00093	Utmattelse – (trøtthet/somnolent/koma) (2,4) - relatert til (spesifiser)	
1	00122	Sensoriske/persepsjons forstyrrelser – (synsforstyrrelse og/eller sensibilitetsforstyrrelse) (2,3,4,5) - relatert til (spesifiser)	
1	00051	Nedsatt verbal kommunikasjon – (afasi, dysartri) (2,3,4) - relatert til (spesifiser)	
7	00085	Svekket bevegelsesevne – (parese, paralyse, ataksi) (2,3,4,5)- relatert til (spesifiser)	
2	00128	Akutt forvirring – relatert til endret kognitiv status (2,3,4,5) – (spesifiser)	
5	00023	Urinretensjon	
5	00021	Total urininkontinens	
4	00025	Risiko for forstyrrelse i væskebalansen – relatert til elektrolyttforstyrrelse ved hypofysetumor	
2	00136	Sorg over ventet tap	
2	00126	Mangelfulle kunnskaper – om hjernesvulst	
10	00062	Risiko for overbelastning hos omsorgsgiver	
6	00044	Svekket vevskvalitet - relatert til operasjonssår	
12	00043	Ineffektiv beskyttelse – relatert til strålebehandling/cellegift - (spesifiser)	
FO	NOC	Mål	
3		Har lengst mulig overlevelse (1)	
7		Har best mulig funksjonsstatus (1)	
2		Har best mulig livskvalitet (1)	
10		Pasient og pårørende har best mulig støtte og oppfølging (1)	
FO	NIC	Behandlingstiltak/forordninger inkludert ressurser	Frekvens/tid
12	7640	Utvikle forventet pasientforløp	

 Utarbeidet av:
Eli Torgrimsen spl. / rev. Linda Stakkeland spl.

 Fagansvarlig:
Linda Stakkeland

 Godkjent av:
Agno Lisbeth Vabo Ødegaard

		Veiledende behandlingsplan for sykepleiepraksis: Hjernesvulst - voksne			Side: 2 Av: 8
Dokument-id: I.3.10.2-23	Utarbeidet av: Eli Torgrimsen spl. / rev. Linda Stakkeland spl.	Fagansvarlig: Linda Stakkeland	Godkjent dato: 22.12.2021	Godkjent av: Agno Lisbeth Vabo Ødegaard	Revisjon: 1.08

Generelle fagprosedyrer/Veiledende behandlingsplaner/Veiledende behandlingsplaner - kunnskapsbaserte SSHF

		Implementere pasienten i Behandlingslinje for hjernesvulst	Alltid
		Bruke sjekklister for hjernesvulst	Kontinuerlig
7	2620	Nevrologisk overvåkning <i>EKWeb: Behandlingslinje Hjernesvulst</i> <i>EKWeb: Kartleggings - guide, voksne med alvorlige symptomer fra CNS</i> <i>EKWeb: Glasgow Coma Scale</i> <i>EKWeb: Kartleggings-guide, voksne med kramper</i> <i>VBP: Intrakranielt trykk, forhøyet</i> <i>Se annen VBP: Kognitiv svikt – voksne – Nev SSHF</i>	Kontinuerlig
12	2680	Behandling ved krampeanfall <i>EKWeb: Epilepsi – akuttbehandling til voksne pasienter med epileptiske anfall</i>	Kontinuerlig
12	2300	Administrere legemidler Adm. antiepileptika, observere virkning og bivirkning (2,3,4)	Som forordnet
3	2540	Behandling ved cerebralt ødem Administrere Medrol etter liste, observere virkning og bivirkning (1,2,3,4) <i>EKWeb: Medrol skjema</i> <i>EKWeb: Høydose steroider - pasientinformasjon</i> <i>Se annen VBP: Intrakranielt trykk, forhøyet – voksen – Nev SSHF</i>	X 4 i døgnet Som forordnet
3	6680	Overvåke vitale tegn TILT (3,4,5)	Som forordnet
8	2210	Administrering av smertestillende middel Observer virkning og bivirkning	Som forordnet
8	1450	Behandling av kvalme Administrere kvalmestillende, observere virkning og bivirkning	Som forordnet
1	4978	Forbedre kommunikasjon: nedsatt syn – (spesifiser) Observere hemianopsi, neglekt, dobbeltsyn	Kontinuerlig
1	4976	Forbedre kommunikasjon: Talevansker Bruke ja og nei spørsmål, korte setninger og enkle ord Bruke hjelpemidler: billedtavle, pekebok, Kommunikasjonsboka – (spesifiser)	
1	2660	Håndtere perifere sanseforstyrrelser – (spesifiser) Observere sensibilitetsforstyrrelser Trykkavlastende utstyr – (spesifiser)	Kontinuerlig
7	0840	Leiring Hevet hjertebrett 30 grader eller mer (3) Nøytral hodestilling	Kontinuerlig Kontinuerlig

		Veiledende behandlingsplan for sykepleiepraksis: Hjernesvulst - voksne			Side: 3 Av: 8
Dokument-id: I.3.10.2-23	Utarbeidet av: Eli Torgrimsen spl. / rev. Linda Stakkeland spl.	Fagansvarlig: Linda Stakkeland	Godkjent dato: 22.12.2021	Godkjent av: Agno Lisbeth Vabo Ødegaard	Revisjon: 1.08

Generelle fagprosedyrer/Veiledende behandlingsplaner/Veiledende behandlingsplaner - kunnskapsbaserte SSHF

		Heve affisert ekstremitet (10)	
		Snues	Hver 3. time
7	1800	Egenomsorgsassistanse	
		Ressurser - (spesifiser)	
		Tilrettelegge - (spesifiser)	
		Fullt stell - (spesifiser)	
		<i>Se VBP: Bevegelseevne, svekket – Nev SSHF</i>	
2	4720	Kognitiv stimulering	
		<i>Se VBP: Kognitiv svikt voksen – Nev SSHF</i>	
5	0590	Håndtering av urineliminasjon	
		Scanne urinblære	Ved risiko for retensjon
		Evt. kateterisere	Ved retensjon
		Bleie	Ved inkontinens
4	2020	Overvåkning av elektrolytter ved hypofysesvulst	
		Overvåke elektrolytter i serum	Kontinuerlig
		Overvåke serum og urin osmolaritet	Kontinuerlig
		Måle væskeinntak	K1 07-07
		Måle diurese	K1 07-07
		Overvåke spinallekkasje fra nese (3)	Kontinuerlig
2	5270	Emosjonell støtte (2,3,4)	
		Ressurser – (spesifiser)	
		Tilby pårørende å være tilstede	Ved behov
		Oppmuntre til samtale	Ved behov
		Formidle håp	Ved behov
		Sørge for å oppnevne kontakt lege	En gang
		Henvise til ressurspsykeleier i kreftomsorg	En gang
		Henvise prest eller annen livsytelsesrepresentant	Ved behov
2	5602	Undervisning: Sykdomsprosess relatert til hjernesvulst (1, 2,3,4)	
		Tilby pårørende tilstedeværelse ved informasjon	Alltid
		Gi muntlig informasjon (dokumenteres i Sykepleie Plan utskr.i DIPS)	En gang og ved behov
		Gi ”Pasientens telefonliste ved utskrivelse”	En gang
		Gi ”Pasientens mappe” med skriftlig informasjon	En gang
		Spør om informasjonen er forstått	Alltid
		Gi mulighet til delaktighet i avgjørelser om behandlingen	En gang og ved behov
		Gi informasjon om Kreftforeningen	En gang
10	7040	Støtte omsorgsgiver (2,3,4)	
		Tilby pårørendemøte	Før utskrivning
		Ivareta barn som pårørende <i>EKWeb: Barn, ungdom og søsken som pårørende</i>	Alltid
		Møte pårørendes informasjonsbehov	Kontinuerlig
		Samtale om forventninger og realistisk håp	

		Veiledende behandlingsplan for sykepleiepraksis: Hjernesvulst - voksne			Side: 4 Av: 8
Dokument-id: I.3.10.2-23	Utarbeidet av: Eli Torgrimsen spl. / rev. Linda Stakkeland spl.	Fagansvarlig: Linda Stakkeland	Godkjent dato: 22.12.2021	Godkjent av: Agno Lisbeth Vabo Ødegaard	Revisjon: 1.08

Generelle fagprosedyrer/Veiledende behandlingsplaner/Veiledende behandlingsplaner - kunnskapsbaserte SSHF

		Støtte pårørende i å tilpasse seg pasientens personlighetsendringer	Kontinuerlig
		Informere om likemannsarbeid Kreftforeningen og Hjernesvulstforeningen	En gang og ved behov
12	8100	Henvisning	
		Henviser (gul lapp i DIPS) til registrerings sykepleier	Før operasjon RH
		Henviser til ergoterapeut for kartlegging av videre tverrfaglig oppfølging	Etter postopr. innleggelse
		Informere om tilbud om kreftkoordinator i kommunen, henviser dersom pasienten ønsker det	Etter postopr. innleggelse
		Sikre Åpen Retur	Etter postopr. innleggelse
10	7370	Planlegge utskrivelse	
		<i>EKWeb: Hjernesvulst – planlegge tjenestetilbud før utskrivning</i>	Pre – eller postoperativt
		<i>EKWeb: Hjernesvulst – sjekklister – lindrende sykepleie til utskrivningsklare pasienter</i>	Før utskrivning
12	2880	Preoperativ koordinering	
		Bestille transport via AMK eller Kjørekontoret	En gang
		Skrive og skrive ut sykepleiesammenfatning	En gang
		Oppdatere og skrive ut behandlingsplan	En gang
		Kopiere kurve og medisin ark	En gang
		Skaffe tilveie og skrive ut legeepikrise	En gang
12	0960	Flytting av pasient	
		Venter på operasjon – (spesifiser)	
6	3660	Sårbehandling relatert til operasjonssår	
		Observere tegn på infeksjon	Kontinuerlig
		Skifte bandasje	Ved gjennomblødning
		Kompresjonsbandasje	Ved lekkasje
		Fjerne suturer/agraffer - (spesifiser)	Som forordnet
		Observere spinallekkasje fra operasjonssår (2)	Kontinuerlig
12	2240	Behandling ved cellegift	
		Temodal behandling	Ved stråleterapi
		Temodal behandling	Poliklinisk
		<i>NevroNEL: Temodal</i>	
12	6600	Behandling ved stråleterapi	
		Stråleterapi etter liste	
		<i>EKWeb: Hjernesvulst – behandling høygradig gliom</i>	
		<i>EKWeb: Hjernesvulst – behandling lavgradig gliom</i>	

 SØRLANDET SYKEHUS		Veiledende behandlingsplan for sykepleiepraksis: Hjernesvulst - voksne			Side: 5 Av: 8
Dokument-id: I.3.10.2-23	Utarbeidet av: Eli Torgrimsen spl. / rev. Linda Stakkeland spl.	Fagansvarlig: Linda Stakkeland	Godkjent dato: 22.12.2021	Godkjent av: Agnø Lisbeth Vabo Ødegaard	Revisjon: 1.08

Generelle fagprosedyrer/Veiledende behandlingsplaner/Veiledende behandlingsplaner - kunnskapsbaserte SSHF

[I.6.2.1.1-4](#)

[Metoderapport - fagprosedyrer - veileder](#)

[I.6.2.1.1-5](#)

[Kliniske fagprosedyrer - utarbeidelse og revidering](#)

[II.SOK.NEV.1.7-](#)

[Alvorlige neurologiske symptomer, registreringsskjema - Nev SSHF](#)

[4](#)

[II.SOK.NEV.1.7-](#)

[Medrol skjema - Nev SSHF](#)

[7](#)

Referanseliste

- (1) National Institute for Health and Clinical Excellence (2006). Service guidance for improving outcomes for people with brain and other central nervous system tumours. Hentet 14.03.13 fra:
<http://guidance.nice.org.uk/CSG/Braincns>
- (2) Wood D, Abouzied M, Health Library. Brain tumor and brain cancer - adult Evidence-Based information. Nursing Reference Center; September 1, 2011
<http://web.ebscohost.com/nrc/detail?vid=8&sid=35e9f492-eb92-4259-a39d-322d2956e9c6%40sessionmgr15&hid=117&bdata=JnNpdGU9bnJlWxpdmU%3d#db=nrc&AN=2009544022>
- (3) Habel M, Cabrera G, Pravikoff D. Brain tumors in adults. Cinahl Nursing Guide. Nursing Reference Center. September 3, 2011
<http://web.ebscohost.com/nrc/detail?vid=5&sid=d36451c6-8299-4387-90e6-611fe3812538%40sessionmgr114&hid=14&bdata=JnNpdGU9bnJlWxpdmU%3d#db=nrc&AN=T70>
- (4) Cabrera G, Schub T, Pravikoff D. Glioma. Cinahl Nursing Guide. Nursing Reference Center. August 26, 2011
<http://web.ebscohost.com/nrc/detail?vid=4&sid=1b8c1bf5-ce3f-4436-ae8a-87823bda44f2%40sessionmgr111&hid=117&bdata=JnNpdGU9bnJlWxpdmU%3d#db=nrc&AN=T702028>
- (5) Adler AP, Schub T, Pravikoff D. Astrocytoma. Cinahl Nursing Guide. Nursing Reference Center. February 10, 2012
<http://web.ebscohost.com/nrc/detail?vid=4&sid=bcf5a6ef-9f92-41c5-a280-5ed7bcbee7dc%40sessionmgr112&hid=117&bdata=JnNpdGU9bnJlWxpdmU%3d#db=nrc&AN=T704977>
- (6) Teasdale G, Jennett B. Assessment of coma and impaired consciousness. A practical scale. GCS *Lancet*. PMID 4136544. 1974;2:81-84
- (7) Vibeke Olsen med flere. Neurologi og neurokirurgi. Nyt Nordisk Forlag Arnold Busck. 2000
- (8) Leif Gjerstad og Ola Hunsbeth Skjeldal. Nevrologi. Fra barn til voksne. Vett & Viten. 1997
- (9) Gordon, Avanat, Herdman, Hoskins, Lavin, Sparks, Warren. Sykepleiediagnoser Definisjoner & klassifikasjon. NANDA 2001 – 2002. Akribe. 2003
- (10) Johanne MC Closkey Dochterman og Gloria M. Bulechek. Klassifikasjon av sykepleie-intervensjoner (NIC) Akribe. 2004.

		Veiledende behandlingsplan for sykepleiepraksis: Hjernesvulst - voksne			Side: 6 Av: 8
Dokument-id: I.3.10.2-23	Utarbeidet av: Eli Torgrimsen spl. / rev. Linda Stakkeland spl.	Fagansvarlig: Linda Stakkeland	Godkjent dato: 22.12.2021	Godkjent av: Agnø Lisbeth Vabo Ødegaard	Revisjon: 1.08

Generelle fagprosedyrer/Veiledende behandlingsplaner/Veiledende behandlingsplaner - kunnskapsbaserte SSHF

OMFANG OG FORMÅL

1. *VBP* overordnede mål er:

Sikre sykepleie til voksne pasienter med hjernesvulst

2. Helsepørsmål(ene) i *VBP* er:

Hva er sykepleie til voksne pasienter med hjernesvulst?

3. *VBP* gjelder for følgende pasienter/brukere:

Voksne pasienter med hjernesvulst

INVOLVERING AV INTERESSER

4. Arbeidsgruppen som har utarbeidet *VBP* har med personer fra alle relevante faggrupper (navn, tittel, arbeidssted noteres):

1. versjon: Eli Torgrimsen, fagutviklingssykepleier, Nevrologisk avdeling SSK. Anita J Rabbersvik, sykepleier Nevrologisk avdeling SSK, Hellen Saga, sykepleier Nevrologisk avdeling SSK, Gunnvor Alfsen, hjelpepleier Nevrologisk avdeling SSK, Marianne Hauge, sykepleier Nevrologisk avdeling SSA.
 2. versjon: Spl. Eli Torgrimsen,
 3. versjon: Spl. Eli Torgrimsen
 4. versjon: Spl. Eli Torgrimsen
- Ved 5. revisjon vil det tilstrebtes at tidligere arbeidsgruppe involveres

5. Synspunkter og preferanser fra målgruppen (pasienter/brukere.) som *VBP* gjelder for (brukermedvirkning) er forsøkt inkludert:

Nei

6. Det fremgår klart hvem som skal bruke *VBP*:

Sykepleiere, helsefagarbeidere og hjelpepleiere som dokumenterer i DIPS

METODISK NØYAKTIGHET

7. Systematiske metoder ble benyttet for å søke etter kunnskapsgrunnlaget:

Det ble gjort søk iht. s-pyramiden.

Søkeord: brain tumores, gliomas, tumor cerebri, brain cabser

8. Kriterier for utvelgelse av kunnskapsgrunnlaget er:

Skandinavisk og engelsk språklige artikler.

Voksne pasienter

Nyere artikler f.o.m. 2011. Bøker som er benyttet er av noe eldre dato.

9. Styrker og svakheter ved kunnskapsgrunnlaget er:

Svakhet at det ikke finnes norsk nasjonal retningslinje på hjernesvulst.

Styrke er at det er brukt en engelsk nasjonal retningslinje.

Kunnskapsgrunnlaget er fra de øverste nivåene i s-pyramiden, artiklene er kunnskapsbaserte oversiktsartikler, det har derfor ikke vært nødvendig med kritisk vurdering.

10. Metodene som er brukt for å utarbeide anbefalingene/forordningene er:

Gjennomlesning av utvalgte artikler og diagnoser, tiltak/forordninger er valgt ut i fra disse. Videre er erfarings basert kunnskap brukt i enkelte forordninger

		Veiledende behandlingsplan for sykepleiepraksis: Hjernesvulst - voksne			Side: 7 Av: 8
Dokument-id: I.3.10.2-23	Utarbeidet av: Eli Torgrimsen spl. / rev. Linda Stakkeland spl.	Fagansvarlig: Linda Stakkeland	Godkjent dato: 22.12.2021	Godkjent av: Agnø Lisbeth Vabo Ødegaard	Revisjon: 1.08

Generelle fagprosedyrer/Veiledende behandlingsplaner/Veiledende behandlingsplaner - kunnskapsbaserte SSHF

11. Helsemessige fordeler, bivirkninger og risikoer er tatt i betraktning ved utarbeidelsen av anbefalingene/forordningene:

Under forordningen "Adm. Medrol" blir det henvist til annen VBP: Intrakaranielt trykk, forhøyet, der er bivirkninger beskrevet.

12. Det fremgår tydelig hvordan anbefalingene/forordningene henger sammen med kunnskapsgrunnlaget (henvisninger i teksten til referanseliste)

Det er fotnoter i teksten som refererer til Referanselisten

13. VBP-er blitt vurdert eksternt av eksperter før publisering (tittel, navn, avdeling, sykehus på alle som har hatt dokumentet på høring):

Birgitte Stensland, sykepleier Nevrologisk avdeling SSK
Agnø Ødegaard, enhetsleder Nevrologisk avdeling SSK
VBP er ikke vurdert av personer fra andre avdelinger eller sykehus

14. Tidsplan og ansvarlige personer for oppdatering av VBP er:

VBP revideres etter SSHF retningslinjer hvert 2. år av fagutviklingssykepleier

KLARHET OG PRESENTASJON

15. Anbefalingene/forordningene er spesifikke og tydelige:

Det er tilstrebet nødvendige, kortfattet og lett forståelige forordninger

16. De ulike mulighetene for håndtering av tilstanden eller det enkelte helse spørsmålet er klart presentert:

VBP er en veileder man kan velge fra, det ansvarliggjør den enkelte sykepleier og velge riktige elementer

17. De sentrale anbefalingene/forordningene er lette å identifisere:

Tiltak med kode er skrevet i **fet** skrift.
Det er en kolonne som danner mellomrom mellom hvert tiltak/forordning
Forordningene er kortfattet

18. Faktorer som hemmer og fremmer bruk av VBP er klart beskrevet:

Det er ikke beskrevet, men bruk av VBP må ha kunnskaper om bruk av EDS i DIPS

ANVENDBARHET

19. Hvilke råd og/eller verktøy for bruk i praksis er VBP støttet med:

VBP blir lagt på EKWeb.
Det blir sendt e-post til ressurs sykepleiere som informerer om nye og reviderte VBP.

20. Potensielle ressursmessige konsekvenser ved å anvende anbefalingene er:

Ingen

21. VBP kriterier for etterlevelse og evaluering er:

Foreløping ingen mulighet for evaluering av bruk av denne VBP-en pga manglende mulighet til å ta ut rapport for bruk av aktuell VBP i DIPS

REDAKSJONELL UAVHENGIGHET

22. Synspunkter fra finansielle eller redaksjonelle instanser har ikke hatt innvirkning på innholdet i VBP:

 SØRLANDET SYKEHUS	Veiledende behandlingsplan for sykepleiepraksis: Hjernesvulst - voksne				Side: 8 Av: 8
Dokument-id: I.3.10.2-23	Utarbeidet av: Eli Torgrimsen spl. / rev. Linda Stakkeland spl.	Fagansvarlig: Linda Stakkeland	Godkjent dato: 22.12.2021	Godkjent av: Agno Lisbeth Vabo Ødegaard	Revisjon: 1.08

Generelle fagprosedyrer/Veiledende behandlingsplaner/Veiledende behandlingsplaner - kunnskapsbaserte SSHF

Nei
23. Interessekonflikter i arbeidsgruppen bak <i>VBP</i>-er dokumentert og håndtert: Nei